Oproep: kies voor eerlijke verdeling van partijsubsidie

Beste Colleges, Raden en Provinciale Staten,

Dit document gaat over de verdeling van €5,45 miljoen subsidie aan alle decentrale politieke partijen in Nederland. Het doel van die regeling is een gelijk speelveld ("level playing field") voor de organisatie van gekozen politieke partijen. Daarom pleit Volt ervoor dat gemeenten en provincies de subsidie gelijk per partij verdelen, en niet naar rato van het aantal zetels.

Sinds de VNG voor de zomer haar modelregeling verspreidde, zet Volt zich in om artikel 7 aan te passen. In onder meer Soest is al gekozen voor een gelijke verdeling per partij. Ook elders waar Volt actief is, wordt komend tijd gekeken naar aanpassing van het model. Maar in uw raad is het artikel 7 misschien nog niet besproken? In de mailwisseling hieronder tussen Volt Zeist en de VNG vindt u alle informatie die u nodig heeft.

Wij roepen alle raden en colleges op om hetzelfde te doen als Volt: kies voor een eerlijke level-playing field verdeling. Laat het ons weten als uw college ook kiest voor de gelijke verdeling. Hoe meer gemeenten en provincies daarvoor kiezen, hoe sterker het signaal richting kabinet en Tweede Kamer inzake de verdere uitwerking Wet Politieke Partijen (Wpp), voorzien voor januari 2028.

Succes met het inregelen van de eerlijke verdeling voor ook uw raad!

Hartelijke groet,

Elsbeth Westerman
Volt raadslid Zeist

Het betreffende VNG model is te vinden op:
https://vng.nl/brieven/model-subsidieregeling-decentrale-politieke-partijen

Beste Elsbeth Westerman,

U heeft het volgende gevraagd:

Ik benader u n.a.v. artikel 7 van de VNG-modelsubsidieregeling voor decentrale politieke partijen.Bij bestudering van artikel 7 viel ons op dat wordt voorgesteld om de subsidie te verdelen op basis van het aantal zetels per partij. Dit roept bij ons de vraag op of deze verdeelsleutel wel aansluit bij het doel van de regeling. De subsidie is immers bedoeld ter ondersteuning van lokale politieke partijen als organisatie, en niet van de fracties, waarvoor al een afzonderlijke regeling voor fractieondersteuning bestaat.

Graag gaan wij met u in gesprek over de mogelijkheden die de VNG ziet om dit recht te zetten. Het is onduidelijk hoeveel spoed daarbij nodig is en we hopen dat u daarom ook kan helpen om inzicht te krijgen in het vervolg van dit model en de door ons beoogde wijziging. De laatst mogelijk vergadering voor het reces is voor de meeste raden rond 8 juli. Zou u ons voor die tijd nog kunnen informeren/in gesprek kunnen? Dan kunnen wij onze raden verder inlichten. Een verdeling op basis van zetelaantal lijkt de bestaande verschillen tussen grote en kleine partijen juist te versterken, terwijl een gelijke bijdrage per gekozen partij beter aansluit bij het uitgangspunt van een gelijk speelveld. Wij vermoeden dat voor deze verdeelsleutel is gekozen in lijn met de landelijke systematiek. Echter, ook op landelijk niveau is deze systematiek discutabel en aan herziening toe. Dat vormt wat ons betreft daarom geen overtuigend argument om deze aanpak lokaal over te nemen.

Wij pleiten er juist voor om het lokaal direct wel goed te regelen. De subsidie kan en zou anders verdeeld moeten worden, namelijk uitgaande van het principe dat elke politieke partijorganisatie een gelijke basisfinanciering nodig heeft. Daarbij bestaat geen logische relatie met het aantal zetels. Voor zover die relatie er al zou zijn, is deze subsidie daar nadrukkelijk niet voor bedoeld, zoals ook helder blijkt uit de begeleidende VNG-brief bij dit model.Een kleinere partij heeft bovendien niet per definitie een kleinere behoefte aan middelen voor bijvoorbeeld campagne. Integendeel, kleinere partijen hebben vaak juist meer financiële ondersteuning nodig om zichtbaarheid en bekendheid te vergroten en hun positie te versterken.

De voorgestelde verdeelsleutel vergroot de achterstand van kleinere partijen ten opzichte van grotere partijen. Met Rijksmiddelen worden zo de bestaande verschillen, gebaseerd op de zetelverdeling op een bepaald moment, voor meerdere jaren verder uitvergroot.

Nogmaals: deze subsidie is bedoeld ter ondersteuning van partijorganisaties, niet van fracties. Een onderscheid op basis van zetelaantal past daar niet bij.

In onze optiek is de huidige verdeling daarom onwenselijk. Deze doet geen recht aan het doel van de regeling en kan bovendien de toch al kwetsbare balans in het lokale politieke speelveld verder verstoren. In plaats van verbetering, dreigt juist een toename van de ongelijkheid, waarvan met name grotere partijen profiteren.Wij stellen daarom voor de subsidie te verdelen op

basis van het aantal gekozen partijen. Dit is eenvoudig, transparant en sluit beter aan bij democratische uitgangspunten.

Graag gaan wij dus met u in gesprek over de mogelijkheden die de VNG ziet om wat nu in artikel 7 staat, recht te zetten. Hierbij een wijzigingsvoorstel om dat gesprek op gang te brengen: (dik gedrukt = nieuwe tekst artikel 7, schuin = onze toelichting)

"Artikel 7. Subsidiebedrag
1. De hoogte van de subsidie die aan een decentrale politieke partij wordt toegekend, is afhankelijk van het aantal **partijen dat gekozen is in de raad bij de laatstgehouden verkiezing van de decentrale politieke partijen in die gemeente.**

2. [*helemaal anders:]* **Volgen na de verkiezingen afsplitsingen, in de zin artikel X van boek Y van het Burgerlijk wetboek, dan geldt in volgende subsidiejaren een onder de aparte delen evenredig te verdelen bedrag van de oorspronkelijk verkiesbaar gestelde partij. Voor de subsidie uitbetaling gelden zij nog steeds als 1 partij.** *[afsplitsen moet niet opeens gaan lonen… of andere partijen benadelen…]*

3. Als een decentrale politieke partij als bedoeld in het eerste lid fuseert in de zin artikel 309 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt **de nieuw ontstane partij als 1 partij gerekend en wordt het bedrag voor alle partijen hoger in volgende subsidiejaren.** *[je deelt door minder partijen na fusering. Iedereen profiteert dus van de efficiëntie-slag. Voor henzelf is de organisatie vermindert + het voorkomt ook nog eens een loophole waarbij "later fuseren" aantrekkelijk zou zijn…]*

4. De subsidie bedraagt **per partij** € [**kies totaalbedrag voor jouw gemeente] te delen door het totaal aantal partijen in de raad met in acht name van lid 1, 2 en 3** voor de in artikel 6 genoemde periode van één jaar."

Antwoord:

Ik kan u heel goed volgen als u aangeeft dat u de manier waarop het geld wordt verdeeld (aan de hand van de zetels) niet juist vindt.
We hebben bij deze regeling inderdaad aangesloten bij de toekomstige Wet op de politieke partijen (en eigenlijk zoals u ook opmerkt ook bij de huidige Wet financiering politieke partijen waar ook het aantal zetels bepalend is). En inderdaad het is zeker geen fractie ondersteuning het is bestemd voor de partij organisatie. En is dat zo verschillend voor partijen die groot zijn met partijen die kleiner zijn.
We hebben aangesloten bij de Wpp deels ook omdat dit in het amendement van JA21 en CDA stond. Verder had ik zelf oorspronkelijk het idee om het totale subsidiebedrag (5,45 miljoen) te delen door het aantal raadszetels in Nederland. Dat heeft het ministerie van BZK verhinderd doordat het geld via de verdeelsleutel van het aantal inwoners aan gemeenten is toebedeelt. De ene gemeente krijgt nu gewoon minder geld dan de andere gemeente.

Een VNG model wordt besproken met onze leden. Dat gebeurt via onze commissies (voor die commissies zoeken we weer leden, dat gebeurt altijd na de raadsverkiezingen, kijk vooral even op de site van de VNG als u structureel wilt meepraten met inhoudelijke keuzes die de VNG maakt, Volt lijkt me een mooie aanwinst voor onze commissies die een balans moet zijn van alle

politieke stromingen). In de commissie Raadsleden en Griffiers en in de commissie Bestuur en Veiligheid is deze regeling besproken. Daar was men wel akkoord met deze regeling maar daar is ook inhoudelijk gesproken wat de VNG vindt over de Wpp. Want die wet moet nog door de Tweede Kamer behandeld worden. Bij onze inbreng richting TK willen we als VNG kritisch zijn wat betreft de verdeling aan de hand van inwoneraantallen. En mogelijk ook wat betreft de hoogte van de subsidie.
Dat zijn andere zaken dan wat u nu voorstelt, het totale budget delen door het aantal partijen dat in de raad zit. Eerlijk gezegd heb ik die variant nog niet gehoord of zelf bedacht en dus ook nog nooit over gesproken in onze commissies.

Ik wil dit nog wel doen, nogmaals voor onze inbreng over de Wpp. Niet voor de modelregeling die nu bij alle gemeenten ligt. Die heeft een heel intern proces doorlopen en kan simpel gezegd alleen gewijzigd worden als er echte (juridische) fouten in zitten. Niet om inhoudelijke andere keuzes. En dat is ook niet nodig want het is een model. Een gemeente kan op punten afwijken (lokaal maatwerk).
Op zich is dit een regeling die door het college wordt vastgesteld. Wel is de raad het hoogste orgaan in de gemeente en kan de raad altijd met de portefeuillehouder (ik kan me voorstellen dat dat de burgemeester is) in gesprek gaan om een richting of invulling aan te geven.
Het ministerie heeft aangegeven deze regeling te willen monitoren. Plat gezegd is de minister bang dat gemeenten dit geld niet uitgeven aan de ondersteuning van de decentrale politieke partijen maar aan iets heel anders. Als in Zeist de verdeling niet is naar rato van het aantal raadszetels maar gelijk verdeeld wordt over alle partijen kan de minister niet ontevreden zijn. Immers de gemeente besteed het geld aan het juiste doel. Daarnaast geeft het een mooi signaal af voor de lobby voor de Wpp.

Kortom. De wijziging die u wilt kunt u als de raad/het college dit wil in uw eigen gemeente doorvoeren. Ik zal er dan zeker voor zorgen dat Zeist betrokken wordt bij de monitor die BZK wil uitvoeren. Ik ben ook heel benieuwd of deze gedachte bij meer partijen leeft en we in de lobby over de Wpp dit signaal ook moeten meenemen.
Misschien kunnen we hier op een later moment nog een keer over doorspreken.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Werkdagen:
www.vng.nl